

Kun äitikin on vielä lapsi

Väestöliitto, Väestöviesti 4/2004

Save the Children -järjestön 50 kehitysmaassa tekemän tutkimuksen mukaan joka neljäs 15–19-vuotias tyttö on naimisissa ja joka kymmenes tyttö tulee äidiksi vuoden sisällä. Nuorena avioituminen on yleisintä Saharan eteläpuolisessa Afrikassa, missä on myös korkeimmat äitiys- ja imeväiskuolleisuusluvut.

Aasiassa avioliiton solmiminen nuorena on yleisintä Afganistanissa, Bangladeshissa ja Nepalissa, Lähi-idässä Jemenissä ja Latinalaisessa Amerikassa Guatemalassa, Haitissa ja Nicaraguassa.

Kymmenessä, lähinnä Saharan eteläpuolisen Afrikan maassa, noin puolet (48 %) 15–19-vuotiaista tytöistä on naimisissa, heistä joka kuudes tulee vuoden sisällä äidiksi, ja joka seitsemäs teiniäidille syntyvä lapsi menehtyy ennen yhden vuoden ikää.

Kaiken kaikkiaan arviolta 70 000 tyttöä kuolee kehitysmaissa raskauteen ja synnytykseen liittyviin komplikaatioihin joka vuosi. Kaikkein nuorimmilla tytöillä eli 10–14-vuotiailla on jopa viisi kertaa suurempi riski kuolla synnytykseen kuin yli 20-vuotiailla. Näiden nuorimpien tyttöjen lapsilla on vastaavasti yli 50 prosenttia suurempi riski kuolla ennen yhden vuoden ikää kuin vanhempien äitien lapsilla.

Save the Children -järjestön tutkimuksen mukaan useimmat kehitysmaiden nuorista tytöistä eivät halua tulla raskaiksi teini-iässä eivätkä halua liian tiheitä ja monia raskauksia. Kuitenkin vain 17 prosenttia seksuaalisesti aktiivisista nuorista käyttää ehkäisyä. Monet naimisissakin olevat nuoret tytöt halusivat lykätä lapsen saantia tai pitää edes kahden vuoden välin ennen seuraavan lapsen syntymää, mutta heillä ei ole mahdollisuutta käyttää perhesuunnittelupalveluita ja ehkäisyä.

Egyptiläinen Saga naitettiin 17-vuotiaana toiseksi vaimoksi 60-vuotiaalle miehelle. Hän joutui tekemään raskasta työtä eikä saanut riittävästi ravitsevaa ruokaa. Saga tuli raskaaksi, mutta vauva menehtyi. Tämän jälkeen Saga tuli hyvin pian uudestaan raskaaksi.

18-vuotiaalla nepalilaisella Gangalla on kolme lasta. Hän ei ole koskaan käynyt koulua eikä pysty elättämään lapsiaan kunnolla.

Etiopialainen Abeba naitettiin 7-vuotiaana, sukupuolielämän hän joutui aloittamaan 9-vuotiaana ja 12-vuotiaana hän jäi leskeksi. Hän oli tuolloin raskaana, ja vauva kuoli vaikeaan synnytykseen. Abeba ei halua enää koskaan avioitua eikä päästää miehiä lähelleen.

ESF: Pakkoavioliitto rikkoo lapsuuden

Kepa 15.11.2003, Ilona Niinikangas

Monissa Afrikan ja Aasian maissa harrastetaan yhä pakkoavioliittoja. Ilmiö ei ole tuntematon Euroopassakaan, jossa tuhannet tytöt sidotaan vanhempien sopimaan liittoon.

PARIISI – Pakkoavioliitot ovat arkipäivää Euroopassa. Vuonna 2001 noin 17 000 alaikäistä tyttöä eli pakkoavioliitoissa tai niiden uhan alla. Luku antaa vain suuntaa, todennäköisesti kyse on paljon suuremmasta joukosta. Tytöt ovat usein kotoisin Afrikasta tai Aasiasta, mutta he ovat eläneet koko nuoruutensa Euroopassa ja menettäneet kosketuksen vanhempiensa kulttuuriin.

Murrosikäiset tytöt lähetetään tavallisesti vanhempiensa kotimaahan, jossa heidät naitetaan suvun valitsemalle miehelle. Pahimmissa tapauksissa tytöiltä otetaan pois passit ja heidät eristetään. He eivät tiedä, missä ovat eikä heillä ole ketään kenen puoleen kääntyä. Avioliitto solmitaan perheen läsnäollessa perinteisin menoin, eikä sitä välttämättä edes rekisteröidä.

Naisiin kohdistuvaa seksuaalista väkivaltaa vastustavassa GAMS-järjestössä vaikuttava Khady Koita muistuttaa, että siirtolaiset tuovat omat tapansa mukanaan Eurooppaan. Monissa Afrikan ja Aasian maissa järjestetyt avioliitot ovat arkipäivää. Esimerkiksi Intiassa rakkausavioliitot ovat pikemminkin poikkeus. Järjestettyjä avioliittoja solmitaan siellä, missä avioliiton tarkoituksena on sitoa kaksi sukua toisiinsa ja jatkaa sukua. Osa niistä on pakkoavioliittoja, joihin sisältyy väkivaltaa: nuoria tyttöjä raiskataan heidän vanhempiensa hiljaiselle myöntymyksellä.

"Pakkoavioliitot uhkaavat kouluttamattomia tyttöjä, jotka on kasvatettu uskomaan, että naisista ei ole muuhun kuin synnyttämään lapsia. Olen kotoisin Senegalista, jossa yli 90 prosenttia väestöstä on muslimeja, ja vain harvat avioliitot solmitaan kaupungintalolla," kertoo Koita.

Lainsuojattomat

Ranskan laki suojaa alaikäisiä kaikenlaiselta hyväksikäytöltä, mutta 18 vuotta täyttäneiden tilanne on vaikeampi. Tukiverkostot ulottuvat vain Ranskan kansalaisiin, ne eivät koske laittomia siirtolaisia. "Tietysti on mahdollista mennä poliisilaitokselle ja tehdä ilmoitus raiskauksesta. Rahallista tukea ei kuitenkaan anneta, eikä kaupunki pysty tarjoamaan asuntoa," kertoo järjestön toiminnanjohtaja Isabelle Gilette-Faye. "Onneksi on olemassa järjestöjä, jotka pystyvät auttamaan naisia."

Tytöt eivät ole ainoita uhreja, vaan myös heidän vanhempansa tarvitsevat tukea.

Vuodesta 2001 pakkoavioliiton uhan alla elävät naiset ovat voineet hakea poliittista turvapaikkaa Ranskasta. Laki on tärkeä, sillä se osoittaa että kyse on ennen kaikkea poliittisesta väkivallasta.

"Joskus minua itkettää, kun ajattelen miehiä jotka nöyryyttävät naisia sukupolvesta toiseen. Äitinä voin kuitenkin yrittää kasvattaa lapsiani niin, että he ottavat molemmista kulttuureista parhaat puolet ja oppivat taistelemaan identiteettinsä puolesta," Koita toteaa.

Aikamme sankari: Leela-ji

Kumppani 3/2005, Juha Honkonen

Leela-jin tarina ei ole ainutlaatuinen Intiassa. Miljoonien kohtalotoverien elämä on mennyt raiteiltaan ensin sovittuun avioliiton, sitten leskeksi jäämisen takia.

Leelalla nämä asiat tapahtuivat viiden kuukauden sisällä. Yhdeksänvuotiaana hän meni naimisiin ja menetti bakteerisairauden takia miehensä, josta hän ei muista mitään. Siitä lähtien Leela ei ole saanut avioitua eikä edes seurustella. Kuten muutkaan lesket, hän ei ole myös saanut pukeutua erityisen hienosti.

Miehensä menettäneet intialaisnaiset eivät ole saaneet mennä häihin, koska heidän sanotaan tuovan huonoa onnea. Heiltä on jopa kielletty sipulin ja inkiväärin syönti, sillä niiden on uskottu herättävän seksuaalisia himoja.

Viimeksi leski poltettiin Rajastanissa 22 vuotta sitten. Entisaikaan, kun hallitsija kuoli, usein kaupungin kaikki naiset tappoivat itsensä. Tämä siksi, että he olisivat voineet tulla uuden hallitsijan väen raiskaamiksi.

Intialaisen perinteen mukaan miehen kuoltua kaikki hänen lapsensa naitetaan heti. Usein häitä vietetäänkin jo isän hautajaisissa.

Leela arvostelee vanhoja avioliittoperinteitä. "Leskien pitää saada avioitua uudestaan. Onneksi yhteiskunta on muuttunut, ja vanhat lait eivät välttämättä enää päde. Lesket saavat jo pitää värikkäitä vaatteita ja hienoja koruja", Leela sanoo.

Hän uskaltaa muutenkin kyseenalaistaa Intian vanhoja sukupuolirooleja.

"Naiset ovat olleet kuin sätkynukkeja, jotka ovat tanssineet miesten pillin mukaan. Kodista ei ole saanut poistua ja kasvot oli peitettävä huivilla. Tilanne on nyt parantumassa."

Kuten suuri osa alueen asukkaista, Leela ei muista syntymävuottaan. Hän on asunut koko elämänsä Länsi-Rajastanissa pienissä aavikkokylissä.

Nykyään Leela työskentelee Tampereen ylioppilaskunnan tukemassa Gravis-järjestössä kenttäkeskuksen emäntänä. Hän toimii elävänä esimerkkinä siitä, että nainen, jopa leski, voi tehdä itsenäisiä päätöksiä ja hankkia oman toimeentulonsa.

"Järjestön perustajat ottivat minut erittäin hyvin vastaan. Pidin heitä heti isänäni ja äitinäni enkä tuntenut enää katkeruutta. Gravis on kotini", kertoo Leela.

Hän arvostaa järjestöä muutenkin kuin henkilökohtaisista syistä. "Gravis on luonut kyliin naisten keskusteluryhmiä. Niiden ansiosta naisilla on omia säästöjä ja päätöksenteko on muuttunut entistä tasa-arvoisemmaksi."

The Bride Price

The New York Times 9.7.2006, Barry Bearak

In many societies, the term "child bride" calls to mind impetuous sweethearts, a ladder cautiously positioned beneath a bedroom window, a silent kiss in the moonlight and a young couple making an anxious getaway to a justice of the peace. But this is not a ready image the world over. In Afghanistan, a child bride is very often just that: a child, even a preteen, her innocence betrothed to someone older, even much, much older.

Rather than a willing union between a man and woman, marriage is frequently a transaction among families, and the younger the bride, the higher the price she may fetch. Girls are valuable workers in a land where survival is scratched from the grudging soil of a half-acre parcel. In her parents' home, a girl can till fields, tend livestock and cook meals. In her husband's home, she is more useful yet. She can have sex and bear children.

Afghanistan is not alone in this predilection toward early wedlock. Globally, the number of child brides is hard to tabulate; they live mostly in places where births, deaths and the human milestones in between go unrecorded. But there are estimates. About 1 in 7 girls in the developing world (excluding China) gets married before her 15th birthday, according to analyses done by the Population Council, an international research group.

In the huge Indian states of Rajasthan and Uttar Pradesh, the proportion is 36 percent; in Bangladesh, 37 percent; in northwest Nigeria, 48 percent; in the Amhara region of Ethiopia, 50 percent. Tens of millions of girls are having babies before their bodies are mature enough, increasing the likelihood of death from hemorrhaging, obstructed labor and other complications.

Stephanie Sinclair's striking photographs of child brides in Afghanistan remind me of my own travels over remote landscapes during the time of the Taliban, when recurring years of drought had parched the final resources from millions of the destitute. Fathers then were especially keen to convert their daughters into brides. It was a way to deliver the girl from hunger — and a way to at least temporarily ward off famine for the rest of the family. Young boys were sold into bondage with the same painful practicality. Rarely have I seen anything more heartbreaking than the tears of a relinquished child.

The drought has since passed, but the poverty remains, as does the widespread custom of early marriage. Some Afghans readily use their daughters to settle debts and assuage disputes. Polygamy is practiced. A man named Mohammed Fazal, 45, told Sinclair that village elders had urged him to take his second wife, 13-year-old Majabin, in lieu of money owed him by the girl's father. The two men had been gambling at cards while also ingesting opium and hashish.

But the practice of early marriage stems as much from entrenched culture as from financial need. Bridal virginity is a matter of honor. Afghan men want to marry virgins, and parents prefer to yield their daughters before misbehavior or abduction has brought the family shame and made any wedding impossible.

Unfortunately, there are no reliable data about the age of Afghans at marriage. Husbands are not ordinarily old enough to be their wives' fathers or grandfathers, but such February-September couples as those pictured here are hardly rare either. In such marriages, the man is likely to view the age difference as a fair bargain, his years of experience in exchange for her years of fecundity. At the same time, the girl's wishes are customarily disregarded. Her marriage will end her opportunities for schooling and independent work.

On the day she witnessed the engagement party of 11-year-old Ghulam Haider to 40-year-old Faiz Mohammed, Sinclair discreetly took the girl aside. "What are you feeling today?" the photographer asked. "Nothing," the bewildered girl answered. "I do not know this man. What am I supposed to feel?"

Photo: Stephanie Sinclair

Ghulam Haider, 11, is to be married to Faiz Mohammed, 40. She had hoped to be a teacher but was forced to quit her classes when she became engaged.

Photo: Stephanie Sinclair

Majabin Mohammed, 13, left, sits with her husband of six months, Mohammed Fazal, 45, his first wife and their child.

Photo: Stephanie Sinclair

Roshan Qasem, 11, will join the household of Said Mohammed, 55; his first wife; their three sons; and their daughter, who is the same age as Roshan.

Stephanie Sinclairin lapsimorsiamet

Afgaanimies Faiz Mohammed on 40-vuotias, tyttö Ghulam Haider 11-vuotias. He ovat naimisissa. Ghulamin vanhemmat myivät tyttärensä saadakseen rahaa. Faiz lupasi sallia tytön koulunkäyntiä, mutta kylän naiset eivät usko tähän. ”Miehemme eivät halua koulutettuja naisia. Ghulam naitetaan, jotta hän synnyttäisi lapsia Faizille.”

Lapsimorsiamet koskettivat yhdysvaltalaista valokuvaajaa Stephanie Sinclairia. Hän päätti kuvata näitä, jotta muukin maailma näkisi tilanteen. Afganistanissa avioliiton alaikäraja on 16 vuotta, joten avioliitto lapsen kanssa on laitonta.

Maailmanlaajuisesti noin 51 miljoonaa 15–19-vuotiasta tyttöä pakotetaan naimisiin. Nuorimmat näistä asuvat Intiassa Rajasthanin osavaltiossa, jossa 15 % vaimoista on alle 10-vuotiaita. Lapsiavioliitot johtuvat äärimmäisestä köyhyydestä. Aasian ja Afrikan maissa perheet pitävät tyttölapsia taakkoina, joista halutaan eroon mahdollisimman pian. Tyttöjen luovuttaminen aviomiehen ”huostaan” johtaa usein hyväksikäyttöön ja kotiväkivaltaan. Egyptiläisen tutkimuksen mukaan kolmasosa haastatelluista lapsimorsiamista oli joutunut aviomiehensä väkivallan kohteeksi. Nuoret tytöt joutuvat osoittamaan hedelmällisyytään liian varhain. 10–14-vuotias tyttö kuolee raskauden aiheuttamiin ongelmiin viisi kertaa aikuista naista todennäköisemmin. Vuosittain 150 000 teini-ikäistä tyttöä kuolee raskauden vuoksi.

Stephanie Sinclair voitti Unicefin Vuoden kuva 2007 – palkinnon Ghulam Haiderin ja Faiz Mohammedin kuvalla.